

Rapport

CORONABELEID: DRAAGVLAK AUGUSTUS 2020

11 augustus 2020

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2020/126

Datum

augustus 2020

Auteurs

Peter Kanne
Wietse van Engeland

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Belangrijkste uitkomsten	4
1 Draagvlak corona-maatregelen	7
1.1 Steun voor coronamaatregelen stabiel hoog	7
1.2 Persconferentie: overwegend goed ontvangen	9
1.3 (Ook) jongeren bang voor tweede golf	11
1.4 Kabinet niet 'de regie kwijt'; verdeeldheid over deelmaatregelen	13
1.5 Brede steun voor registratie in de horeca	14
1.6 Code-oranje-reizigers: verplicht testen en/of in quarantaine	14
1.7 Mondkapjes: liever niet, maar als het moet doen we het	15
2 Verantwoording	16

Belangrijkste uitkomsten

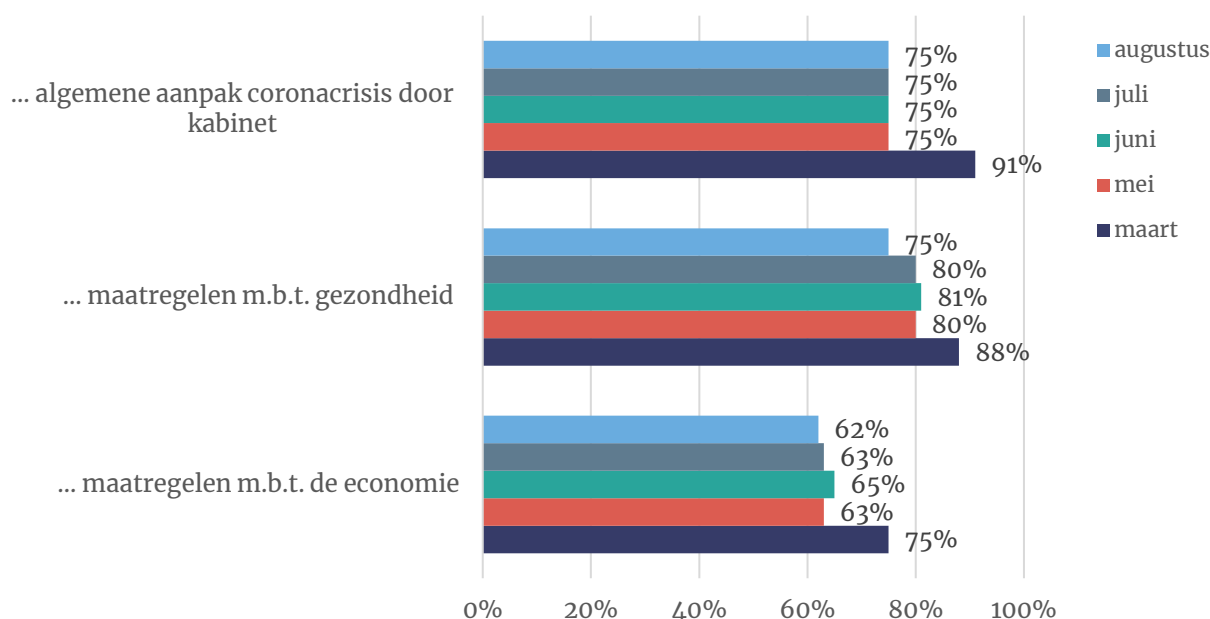
Steun voor coronamaatregelen stabiel hoog

Nederlanders staan nog steeds in (grote) meerderheid achter de coronamaatregelen. De manier waarop het kabinet omgaat met de coronamaatregelen in het algemeen heeft nog steeds de steun van driekwart van de kiezers.

De steun voor de maatregelen m.b.t. de gezondheid van Nederlanders neemt iets af (van 80% naar 75%), die voor de economische maatregelen is stabiel.

Figuur 1 – Draagvlak voor maatregelen van het kabinet

Staat volledig/grotendeels achter maatregelen met betrekking tot...

Kiezers van regeringspartijen VVD, CDA, D66 en ChristenUnie staan in zeer ruime meerderheid achter de maatregelen. Kiezers van PvdA (80%), GroenLinks (77%) en SGP (74%) kunnen zich er eveneens goed in vinden. Alleen kiezers van FvD (40% wel, 60% niet) en PVV (39% wel, 60% niet) wijzen het coronabeleid in meerderheid af.

Persconferentie overwegend goed ontvangen

Premier Rutte en minister De Jonge gaven donderdag 6 augustus opnieuw een persconferentie over de coronacrisis. Negen op de tien deelnemers aan dit onderzoek kregen daar iets van mee, driekwart (77%) zegt ook de boodschap te hebben gehoord of gelezen.

Van degenen die (minstens) de boodschap meekregen beoordeelt 59 procent de persconferentie als (zeer) goed, 10 procent vond het (tamelijk) slecht. Ouderen (65% 'goed') oordelen positiever dan jongeren (49% 'goed', 17% 'slecht').

Degenen die negatief oordeelden vinden enerzijds dat maatregelen niet ver genoeg gaan en roepen om strengere maatregelen of striktere handhaving. Met name om jongeren te bereiken moeten er volgens deze mensen andere middelen ingezet worden.

Anderzijds zijn er mensen die de coronamaatregelen onzin vinden, de kwaal erger vinden dan het middel en/of gebaseerd op onwaarheden of verkeerde aannames en wetenschappelijke bevindingen.

(Ook) jongeren bang voor tweede golf

Bijna twee op de drie Nederlanders (64%) zijn bang voor een 'tweede golf' in de corona-epidemie. Dat geldt net zo zeer voor de jongsten (18-24 jaar: 72%) als voor de oudsten (65-plus: 70%).

Kabinet niet 'de regie kwijt', ook niet volgens PvdA-kiezers

Dat de Nederlandse overheid "de regie over de coronacrisis kwijt is", zoals PvdA-leider Lodewijk Asscher stelde, wordt door een substantiële minderheid (29%) onderschreven. Bijna de helft (47%) is het daar niet mee eens, 22 procent oordeelt neutraal.

Alleen kiezers van PVV (57%) en FvD (53%) zijn het er in meerderheid mee eens.

Kiezers van de PvdA vaker niet dan wel: (PvdA-kiezers: 28% eens, 48% oneens; GL-kiezers: 24% eens, 44% oneens; SP-kiezers: 43% eens, 30% oneens).

Verdeeldheid over deelmaatregelen

Ondanks de brede steun voor het algemene coronabeleid, blijkt dat Nederlanders verdeeld zijn over een aantal deelmaatregelen. Met de stelling "Het kabinet voert nu de juiste maatregelen door" is bijvoorbeeld 44 procent het eens, 34 procent het eens noch oneens en 18 procent het oneens. Ze lijken het beleid van het kabinet overwegend goed te kunnen volgen, maar een substantiële minderheid zou wel strengere maatregelen willen. Een ander deel vindt dat verkeerde keuzes gemaakt worden, bijvoorbeeld met betrekking tot mondkapjes of het testen van vakantiegangers.

Brede steun voor registratie in de horeca

Nieuw voor Nederland is dat bezoekers van horecagelegenheden hun naam en telefoonnummer achter moeten laten, zodat gasten – mocht iemand anders die in de betreffende gelegenheid is geweest besmet raken – door de GGD gebeld kunnen worden.

Zes op tien (62%) Nederlanders vinden dit een goede maatregel, een op zeven (17%) vindt dit niet goed. De steun is ongeveer gelijk onder alle leeftijdsgroepen. Kiezers van PVV (30% niet mee eens), FvD (38%) zijn het vaakst tegen.

Code-oranje-reizigers: verplicht testen en/of in quarantaine

Voor het verplicht laten testen van de code-oranje-vakantiegangers bestaat zeer veel steun: 89 procent is het eens met de maatregel. Nederlanders zouden de code-oranje-reizigers liever nog *altijd* na thuiskomst twee weken in quarantaine doen (82% mee eens). Bijna de helft (49%) vindt 'alleen testen bij klachten' geen goed idee, 36 procent zou dat voldoende vinden.

Mondkapjes: liever niet, maar als het moet doen we het

Weinig Nederlanders dragen momenteel een mondkapje als ze naar buiten gaan, al neemt dit iets toe (nu 6%, een maand geleden nog 3%).

Een meerderheid is er ook geen voorstander van, evenmin wil men een algemene verplichting. Slechts een op vijf (18%) vindt dat 'iedereen buiten altijd een monddoekje moet dragen', 63 procent vindt van niet. Een zelfde percentage (20%) vindt dat het kabinet een monddoekje *buiten* voor heel Nederland verplicht moet stellen.

Als het verplicht zou worden zegt 70 procent 'zeker altijd een mondkapje of -doekje te zullen dragen'.

Het verplicht stellen van een mondkapje *buiten, op zeer drukke plekken* – zoals nu gebeurt – vindt 60 procent wel goed (24% niet).

Bijna de helft (47%) zou willen dat monddoekjes ook *binnen, in openbare ruimtes* in heel Nederland verplicht gesteld wordt. Een op drie ziet ook dat niet zitten.

Verantwoording

Dit onderzoek vond plaats van donderdag 6 augustus 20 uur (direct na de persconferentie over de coronacrisis door premier Rutte en minister De Jonge) tot maandagochtend 10 augustus 2020. Er werkten in totaal 3.650 Nederlanders mee aan dit onderzoek.

De resultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, opleiding, regio en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2017 en daarmee representatief voor Nederlanders van 18 jaar en ouder op deze kenmerken. Een uitgebreidere verantwoording van het onderzoek vindt u in hoofdstuk 2.

1 Draagvlak coronamaatregelen

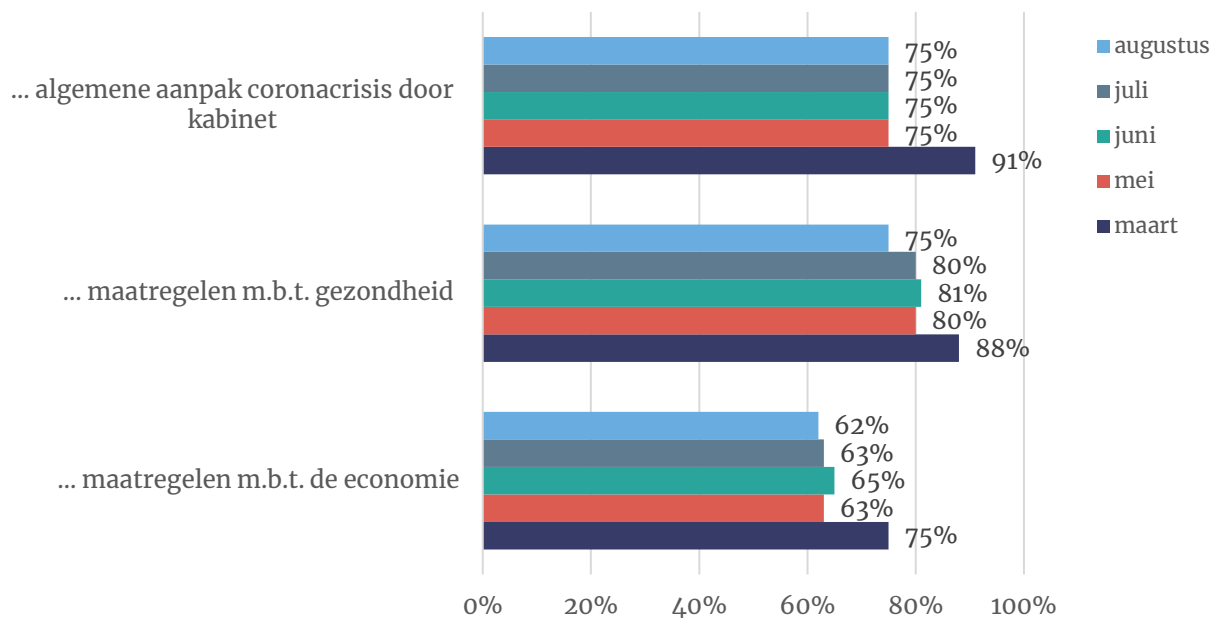
1.1 Steun voor coronamaatregelen stabiel hoog

Nederlanders staan nog steeds in (grote) meerderheid achter de coronamaatregelen. De manier waarop het kabinet omgaat met de coronamaatregelen in het algemeen heeft nog steeds de steun van driekwart van de kiezers.

De steun voor de maatregelen m.b.t. de gezondheid van Nederlanders neemt iets af (van 80% naar 75%¹), die voor de economische maatregelen is stabiel.

Figuur 1 – Draagvlak voor maatregelen van het kabinet

Staat volledig/grotendeels of achter maatregelen met betrekking tot... (augustus, = 3.650)

Gestelde vragen:

In welke mate staat u achter de aanpak van de coronacrisis door het kabinet in het algemeen?

In welke mate staat u achter de aanpak van de coronacrisis door het kabinet als het gaat om de gezondheid van Nederlandse burgers?

In welke mate staat u achter de aanpak van de coronacrisis door het kabinet als het gaat om de Nederlandse economie?

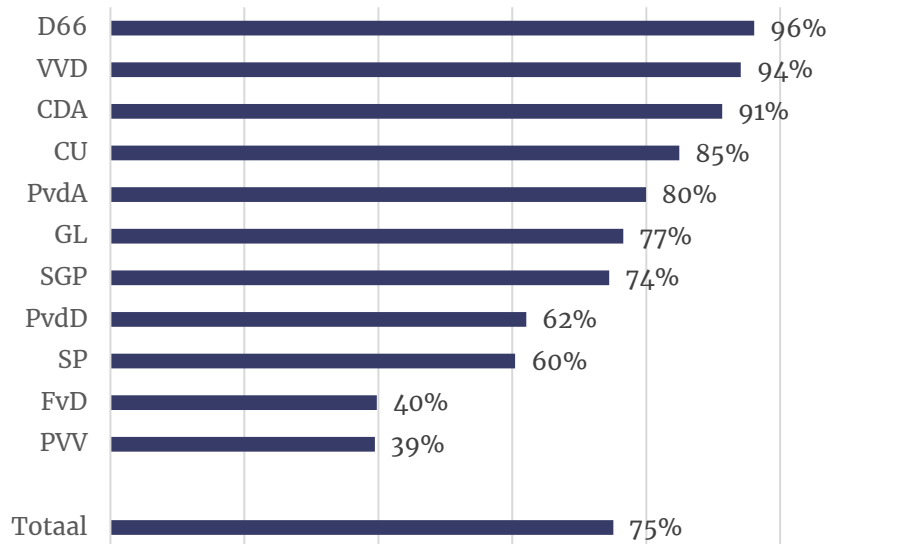
¹ Inde vorige meting ‘versoepelen lockdown’ genoemd. Deze keer kregen respondenten geen informatie over de maatregelen. Alleen de vraag “In welke mate staat u achter de aanpak van de coronacrisis door het kabinet in het algemeen?”

Kiezers van regeringspartijen VVD, CDA, D66 en ChristenUnie staan in zeer ruime meerderheid achter de maatregelen. Kiezers van PvdA (80%), GroenLinks (77%) en SGP (74%) kunnen zich er eveneens goed in vinden. Alleen kiezers van FvD (40% wel, 60% niet) en PVV (39% wel, 60% niet) wijzen het coronabeleid in meerderheid af.

Figuur 2 – Draagvlak voor maatregelen van het kabinet

Staat volledig/grotendeels achter maatregelen in het algemeen (naar huidige politieke voorkeur)

1.2 Persconferentie: overwegend goed ontvangen

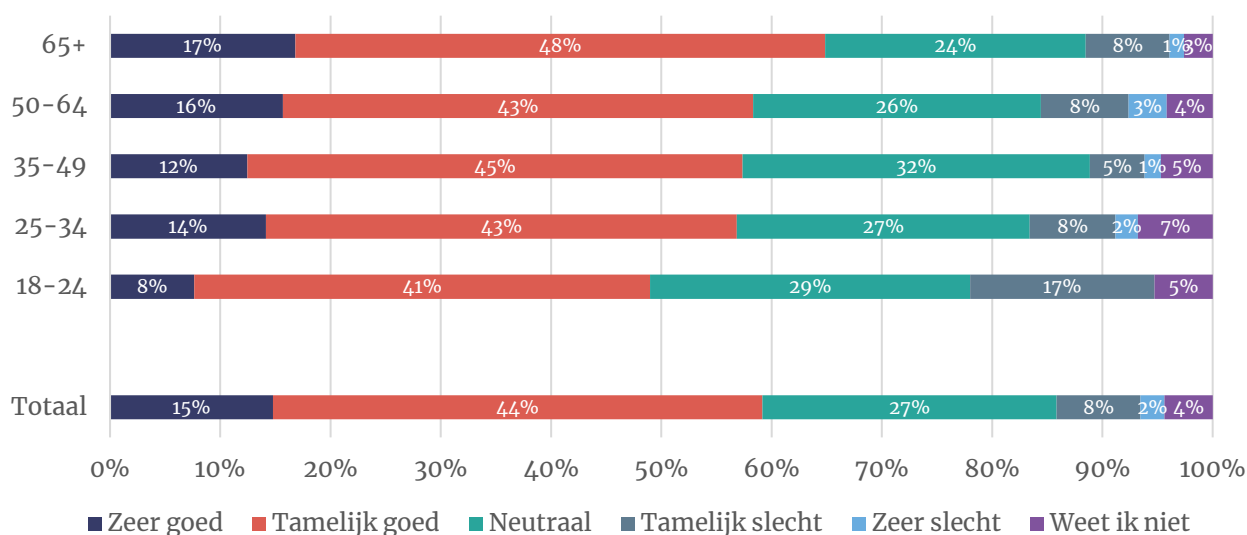
Premier Rutte en minister De Jonge gaven donderdag 6 augustus een nieuwe persconferentie over de coronacrisis. Negen op de tien deelnemers aan dit onderzoek kregen daar iets van mee, driekwart (77%) zegt ook de boodschap te hebben gehoord of gelezen.

Ook jongeren (18-24 jaar) – waar de premier Rutte speciaal aandacht aan besteedde – namen kennis van de persconferentie, minder vaak dan ouderen via de rechtstreekse tv-uitzending, maar ze kregen in 70 procent van de gevallen de boodschap mee.

Van degenen die (minstens) de boodschap meekregen beoordeelt 59 procent de persconferentie als (zeer) goed, 10 procent vond het (tamelijk) slecht. Ouderen (65% 'goed') oordelen positiever dan jongeren (49% 'goed', 17% 'slecht').

Figuur 3 – Oordeel persconferentie kabinet

Wat is uw oordeel over deze persconferentie? (basis: heeft persconferentie gezien of boodschap meegekregen, naar leeftijd, n=2.825)

Degenen die negatief oordeelden is gevraagd dit toe te lichten. Men vindt enerzijds dat maatregelen niet ver genoeg gaan en roept om strengere maatregelen of striktere handhaving. Met name om jongeren te bereiken moeten er volgens deze mensen andere middelen ingezet worden.

Anderzijds zijn er mensen die de coronamaatregelen onzin vinden, de kwaal erger dan het middel en/of gebaseerd op onwaarheden of verkeerde aannames en wetenschappelijke bevindingen.

“Het mag strenger...”

Er zou meer gehandhaafd moeten worden, het is inmiddels wel duidelijk dat streng toespreken niet genoeg is. Jongeren bereik je niet via een tv toespraak, ziek geworden jongeren hun verhaal laten doen op bijv. Instagram of you tube zal meer effect hebben. Ook beboeten wie zich niet aan de quarantaine na vakantie in oranje gebied houdt.

GL-kiezer

Nietszeggende woorden en geen daden, zoals jongeren preventief oppakken en heropvoeden inclusief hun ouders.

FvD-kiezer

Geen spijkers met koppen geslagen. Ze kijken niet naar de praktijk. Handhaven totaal niet, dus de brutalen (lees onverschilligen) nemen het strand, terrassen, pretpark enz. over.

PVV-kiezer

Halfbakken maatregelen. Het is overal veel te druk, de besmettingen nemen toe, ik had kordater optreden verwacht.

PvdD-kiezer

Het was één grote slappe hap. In Nederland wonen veel te veel mensen die 'zelf wel bepalen hoe hun leven er uitziet' en zich van geen enkele maatregel iets aantrekken. Dit kun je alleen voorkomen door met strenge (!) sancties te komen bij overtreding van de noodverordeningen. Daar heb ik vrijwel niets over gehoord. Rutte blijft herhalen dat de burger verantwoordelijk blijft (waar op zich niks mis mee is), maar daar kom je er niet mee. Zeker door het mooie weer zullen veel burgers zich niets van de toon van Rutte aantrekken. De WHO dringt bij alle landen aan op een mondkapjesplicht. Net als een paar anderen denkt Nederland het echter weer beter te weten en trekt het zich niets van dit advies aan. Met mogelijk alle gevolgen van dien straks.

PvdD-kiezer

Het is overduidelijk dat de verkiezingen meespelen. Anders hadden we een veel strakkere aanpak gehad. Nu is het iedereen "te vriend" houden, i.p.v. mensen die risico's nemen, op vakantie naar niet geel gebied, verplicht in quarantaine en testen bij terugkomst.

SP-kiezer

Het kabinet heeft een totaal naïef beeld van het verantwoordelijkheidsgevoel van jongeren. Zachte heelmeeesters maken etterende wonden.

D66-kiezer

Niet hard genoeg naar de jongeren! En alleen verscherpingen voor de Horeca, rest niet. Heel rammelig en inconsequent.

Zwevende kiezer

Te weinig concrete maatregelen, te veel tegenstrijdige maatregelen nog steeds in stand gehouden en zelfs uitgebreid. Geen aandacht voor ventilatie, geen onderscheid tussen binnen en buiten activiteiten. Terechte waarschuwing aan jongeren die besmettingsgevaar negeren.

Zwevend

“Het is nu te streng, niet nodig, niet waar, een hoax, etc”

Jongeren worden aangesproken als groep die te weinig afstand houdt, terwijl tijdens de afgelopen 4 maand 3 studenten in Enschede zelfmoord hebben gepleegd. In "normale tijden" hoorde je hoogstens eens per 1 à 2 jaar dat een mede student (natuurlijk) was overleden. Deze bizarre cijfers doen vermoeden dat de offers om afstand te houden onder studenten/jongeren (te) hoog zijn. Hierdoor heb ik steeds meer begrip voor mensen die beweren dat de maatregelen grotere nadelige effecten hebben dan COVID-19 zelf. D66-kiezer

Jongeren krijgen te veel de schuld, terwijl er ook veel ouderenfeestjes zijn.
CDA-kiezer

Rutte en de Jonge blijven vasthouden aan druppelverspreiding. Dit is zeker een onderdeel van de verspreidingsvormen, maar de grootste veroorzaker is zoals diezelfde dag nog gepubliceerd door het NRC, de aerosolen. Als je weet dat aerosolen de hoofdverspreider zijn en niet druppels, dan heeft 1,5m afstand houden weinig zin. Desondanks dat ze links en rechts ingehaald zijn door de wetenschap blijven ze vasthouden aan hun wanbeleid van 1,5m die de economie kapot maakt.

Vervolgens gaan ze de horecaondernemers en de toekomstige studenten straffen met strengere maatregelen, omdat volgens hun daar de uitbraken zijn geweest. De vraag die echter niet gesteld wordt is in welke mate de verdeling van de testpopulatie die positief getest worden en gemarkeerd wordt als besmettelijk niet puur veroorzaakt wordt door de testpopulatie zelf. Als hier ongebalanceerde verdelingen in zijn, dan krijg je van het begin al scheve verhoudingen en zijn nu dus de jongeren de klos.

FvD-kiezer

Jongeren krijgen de schuld, terwijl ik buiten op straat en in winkels alleen ouderen geen afstand zie houden.

Blanco

Het aantal verkondigde leugens was zeer stuitend. Dit is de grootste censuur en desinformatie campagne sinds de tweede wereldoorlog.

FvD-kiezer

Het blijven hameren op de 1,5 meter regel, terwijl meerdere onderzoeken uitwijzen dat bij vluchtige deeltjes niet de afstand, maar de windrichting bepaalt of je het wel of niet kan krijgen, mondkapjes zijn ook bewezen onzin, maar toch maar doen... . . .

Zwevend

Ik vind alle maatregelen niet nodig, want het Covid 19 virus is volgens mij een gewoon griepvirus, zoals er ieder jaar weer nieuwe virussen ontwikkelen. Er wordt de mensen heel veel angst aangepraat. Als er meer getest wordt, is het heel logisch, dat er ook meer besmettingen zijn. Er moet volgens mij gekeken worden naar het percentage besmettingen t.o.v. de testen. Er zijn ook steeds minder ziekenhuisopnames en doden volgens het RIVM. Dus ik snap eigenlijk al deze ophef en bangmakerij niet. Ik ben wel benieuwd wanneer dit gaat stoppen en of het ooit gaat stoppen.

Zwevend

Geen nieuws wel eindelijk erkenning over gebruik mondkapjes, nu de rest van de regels en feiten nog...

FvD-kiezer

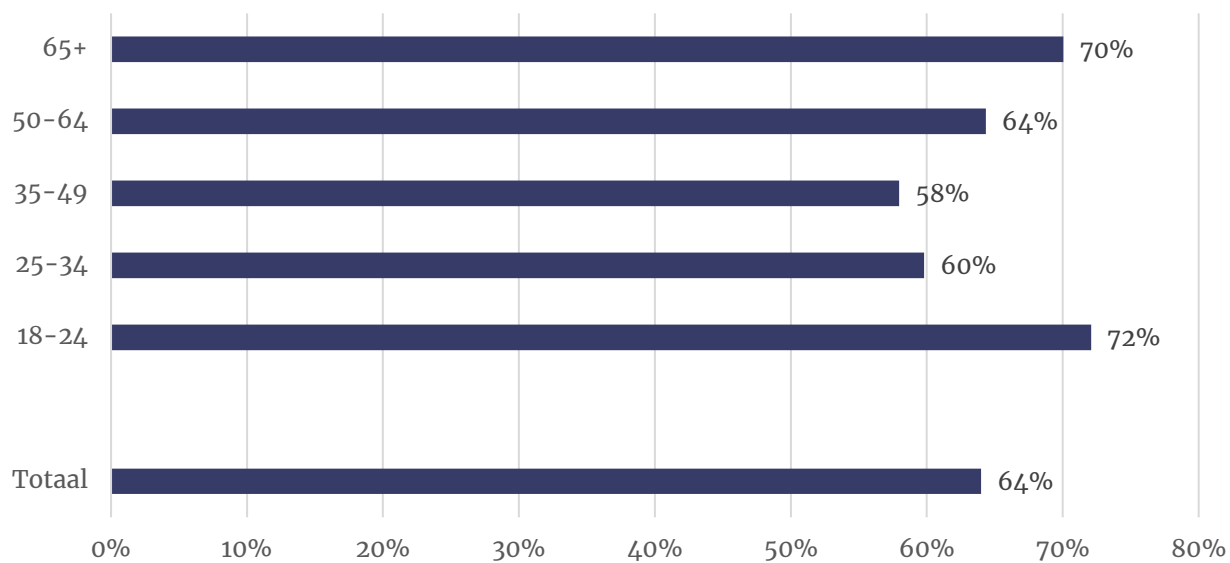
1.3 (Ook) jongeren bang voor tweede golf

Bijna twee op de drie Nederlanders (64%) zijn bang voor een 'tweede golf' in de corona-epidemie. Dat geldt net zo zeer voor de jongsten (18-24 jaar: 72%) als voor de oudsten (65-plus: 70%)

Figuur 4 – Eens met de stelling

Eens met stelling “Ik ben bang voor een “tweede golf” van de corona-epidemie” naar leeftijd

1.4 Kabinet niet 'de regie kwijt'; verdeeldheid over deelmaatregelen

Ondanks de brede steun voor het algemene coronabeleid (zie 1.1), blijkt uit de stellingen die we voorlegden dat Nederlanders verdeeld zijn over een aantal deelmaatregelen (zie 1.6, 1.7).

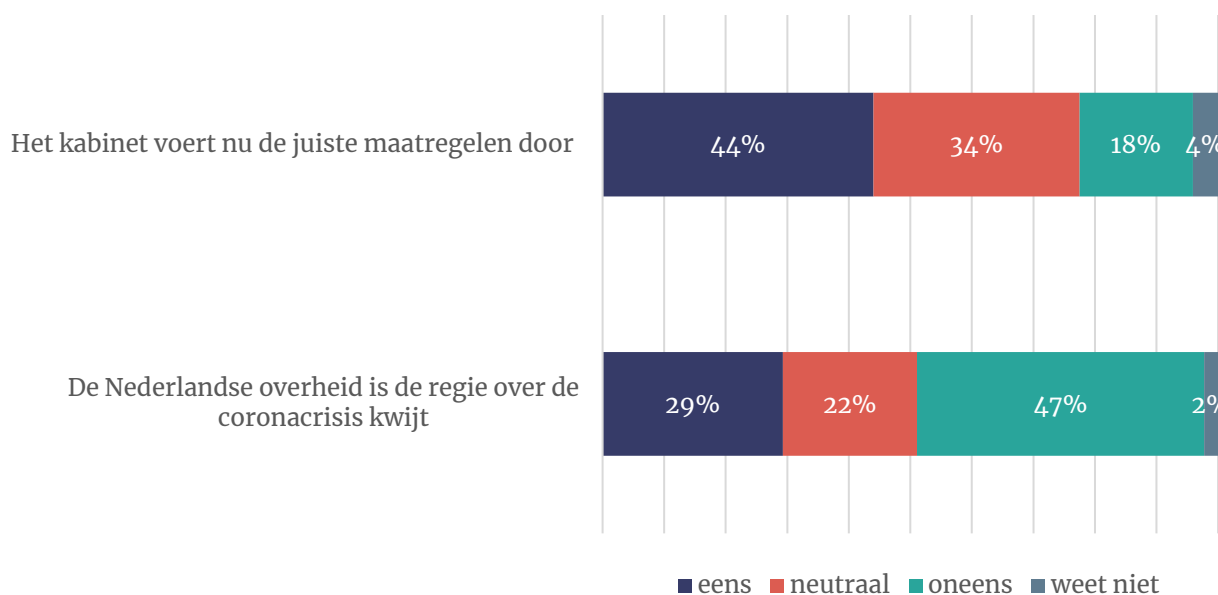
Dat blijkt onder andere uit het feit dat met de stelling “Het kabinet voert nu de juiste maatregelen door” slechts 44 procent het eens is, 34 procent het eens noch oneens en 18 procent het oneens is. Dat de Nederlandse overheid “de regie over de coronacrisis kwijt is”, zoals sommige oppositiepartijen stellen, wordt door een substantiële minderheid (29%) onderschreven.

Alleen kiezers van PVV (57%) en FvD (53%) zijn het er in meerderheid mee eens.

Kiezers van PvdA (het was een uitspraak van Lodewijk Asscher) vaker niet dan wel:

(PvdA-kiezers: 28% eens, 48% oneens; GL-kiezers: 24% eens, 44% oneens; SP-kiezers: 43% eens, 30% oneens).

Figuur 5 – Eens of oneens met stellingen

1.5 Brede steun voor registratie in de horeca

Nieuw voor Nederland is dat bezoekers van horecagelegenheden hun naam en telefoonnummer achter moeten laten, zodat gasten – mocht iemand anders die in de betreffende gelegenheid is geweest besmet raken – door de GGD gebeld kunnen worden.

Zes op tien (62%) Nederlanders vinden dit een goede maatregel, een op zeven (17%) vindt dit niet goed.

De steun is ongeveer gelijk onder alle leeftijdsgroepen. Kiezers van PVV (30% niet mee eens), FvD (38%) zijn het vaakst tegen. (Zie figuur 6).

1.6 Code-oranje-reizigers: verplicht testen en/of in quarantaine

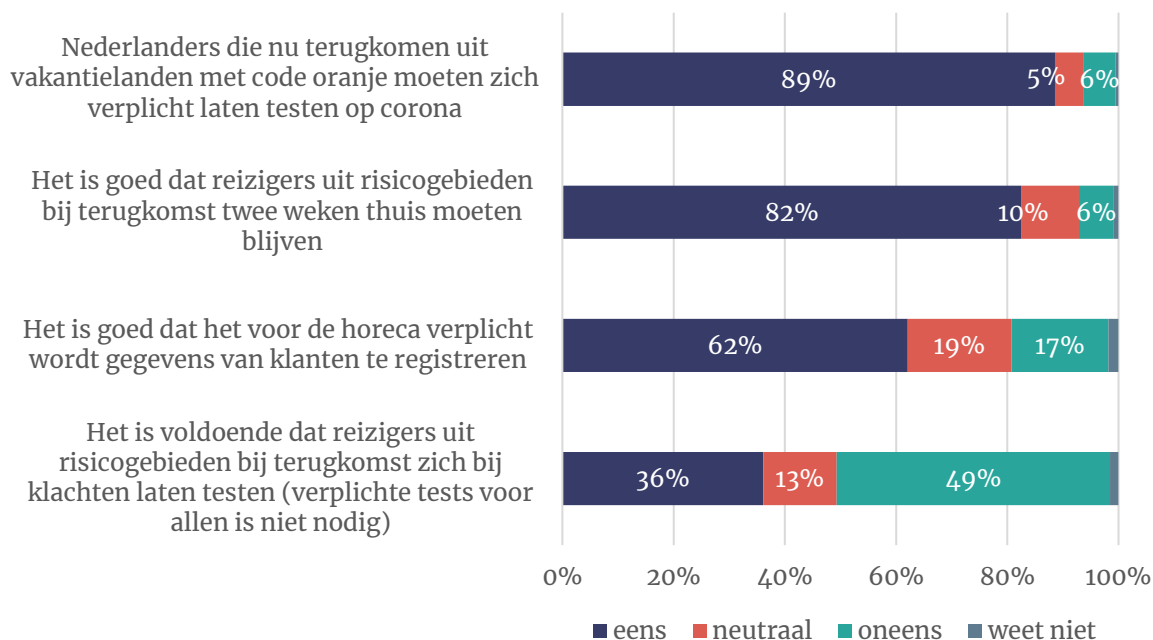
In de persconferentie van afgelopen donderdag werd ook meegedeeld dat reizigers die op Schiphol aankomen vanuit landen met een 'code oranje' zich kunnen laten testen op corona. De reizigers krijgen het dringend advies om thuis te blijven (quarantaine), ook als de test negatief is. Reizigers die zich niet laten testen, moeten thuis twee weken in quarantaine.

Voor het verplicht laten testen van de code-oranje-vakantiegangers bestaat zeer veel steun: 89 procent is het ermee eens.

Nederlanders zouden de code-oranje-reizigers liever nog altijd na thuiskomst twee weken in quarantaine doen (82% mee eens).

Bijna de helft (49%) vindt 'alleen testen bij klachten' geen goed idee, 36 procent zou dat voldoende vinden.

Figuur 6 – Eens of oneens met stellingen maatregelen reizen en horeca

1.7 Mondkapjes: liever niet, maar als het moet doen we het

Nederlanders staan ambivalent tegenover het dragen en verplicht stellen van mondkapjes. Ze lijken het beleid van het kabinet overwegend goed te kunnen volgen, maar een substantiële minderheid zou wel strengere maatregelen willen.

Weinig Nederlanders dragen momenteel een mondkapje als ze naar buiten gaan, al neemt dit iets toe (nu 6%, een maand geleden nog 3%²).

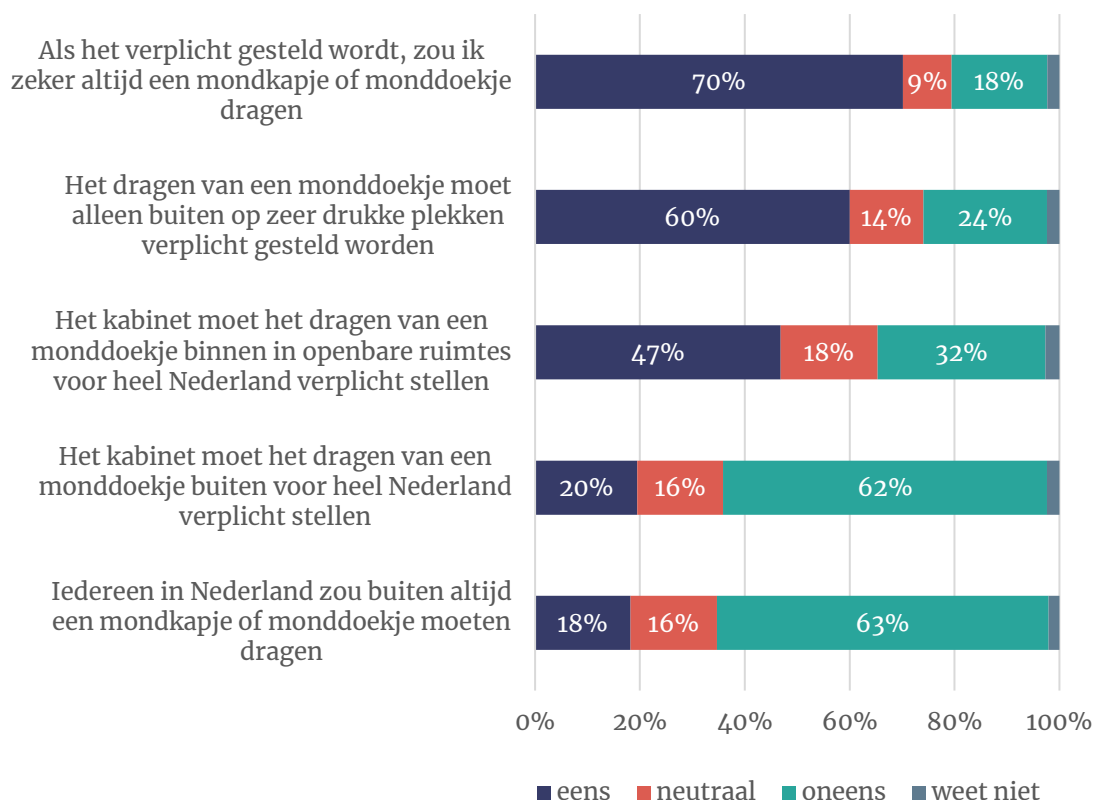
Een meerderheid is er ook geen voorstander van, evenmin wil men een algemene verplichting. Slechts een op vijf (18%) vindt dat 'iedereen buiten altijd een monddoekje moet dragen', 63 procent vindt van niet. Een zelfde percentage (20%) vindt dat het kabinet een monddoekje *buiten* voor heel Nederland verplicht moet stellen.

Als het verplicht zou worden zegt 70 procent 'zeker altijd een mondkapje of -doekje te zullen dragen'.

Het verplicht stellen van een mondkapje *buiten, op zeer drukke plekken* – zoals nu gebeurt – vindt 60 procent wel goed (24% niet).

Bijna de helft (47%) zou willen dat monddoekjes ook *binnen, in openbare ruimtes* in heel Nederland verplicht gesteld wordt. Een op drie ziet ook dat niet zitten.

Figuur 7 – Eens of oneens met stellingen over mondkapjes

² Niet in de figuur opgenomen

2 Verantwoording

Verantwoording

Dit onderzoek vond plaats van donderdag 6 augustus 20 uur (direct na de persconferentie over de coronacrisis door premier Rutte en minister De Jonge) tot maandagochtend 10 augustus 2020. Er werkten in totaal 3.650 Nederlanders mee aan dit onderzoek.

De resultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, opleiding, regio en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2017. Het grootste deel van de deelnemers (n=3.534) is afkomstig uit het I&O Research Panel. Daarnaast vulden 116 Nederlanders de vragenlijst in via het panel van PanelClix.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2017. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=3.650 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 1,7 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Het I&O Research Panel werkt met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

I&O Research

I&O Research is het grootste onderzoeksbureau voor overheid en non-profit (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2019). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties.

I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-, ISO 20252- en ISO 27001-gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 26362-gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

